

Populærvitenskapelig sammendrag- Internasjonal teineteknologi

SAKSBEHANDLER / FORFATTER

Lasse Rindahl

BEHANDLING**UTTALELSE****ORIENTERING****ETTER AVTALE****GÅR TIL**

Rita Møråk

X

PROSJEKTNR / SAK NR

830246

DATO

2012-02-02

GRADERING

Åpen

Torsketeiner fra Newfoundland til Norge

Bakgrunnen og oppstart

Dette prosjektet, FHF 900437 Utvikling av teinefiske etter hvitfisk i Norge, ble initiert av fiskere fra Finnmark, utviklet av forskere fra Norges fiskerihøgskole, finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF), og gjennomført som et samarbeid mellom SINTEF Fiskeri og havbruk, Nofima, Norges fiskerihøgskole og fiskere.

Opptakten var så triviell som at mange fiskere fulgte med på programmet "*Deadliest Catch*" som ble sendt på Discovery og omhandlet teinefiske i Beringhavet etter blant annet stillehavstorsk (*Gadus macrocephalus*). Her kunne de se fangstmengder per teine som langt oversteg det de hadde erfart med de fisketeinene som var på markedet i Norge. Forespørselen flere fiskere rettet til Norges fiskerihøgskole var å sende fiskere fra Norge til Nord-Amerika for å se på dette fiskeriet for så å forsøke tilsvarende utstyr i Norge.

FHF's teknologiforum diskuterte saken, og FHF bestilte etter dette et forprosjekt fra Norges fiskerihøgskole for å kartlegge teinefisket etter hvitfisk i Alaska og andre relevante områder for å vurdere om dette kunne være overførbart til den norske kystflåten. Disse forespørslene var noe av bakgrunnen for at utvikling av teinefiske ble tatt inn i FHF sin handlingsplan. Dette prosjektet ble finansiert som et samarbeidsprosjekt mellom Norges fiskerihøgskole, SINTEF og Nofima. Prosjektledelsen av praktiske årsaker flyttet til SINTEF underveis.

Gjennomføring

Prosjektet hadde følgende målsetning:

1. Mål: Å finne ut om teknologien bak det suksessfulle teinefiskeriet etter torsk i Alaska kan overføres til norske forhold.
2. Delmål:
 - a. Å sammenfatte hva som tidligere er gjort innen utvikling av fisketeiner i norsk fiskeri og gjøre opp status for teinefiskeri som er sammenliknbart andre steder i verden gjennom en litteraturstudie.
 - b. Å gjennomføre en ekskursjon til Alaska der representanter fra fiskeri og forskning deltar. Hensikten med dette er å få dialog med forvaltningsmyndigheter, FoU-organisasjoner og fiskerinæringen om hvordan en vurderer dette fiskeriet for fremtiden. Spørsmål som utbredelse og trender, forvaltningsmessige utfordringer (størrelsesseleksjon, bifangst) er sentralt. I tillegg skal gruppen på sjøen for å dokumentere løsninger og praktisk fiske.
 - c. Å gjøre en vurdering av hvordan erfaringer fra andre steder i verden kan tilpasses norske forhold på bakgrunn av de foregående delmålene samt gi en vurdering av driftsøkonomiske forhold som har betydning for innføring av driftsformen i den norske kystflåten

Teineflåten i Alaska er demografisk svært forskjellig fra kystflåten i Norge. Den består av større fartøy rigget for helårsdrift med teiner. Teinene de benytter til fiske etter både krabbe og torsk var konstruksjoner på 1,8 x 1,8 x 1 meter og vekt opp mot 500 kilo.

På den andre siden av det Nordamerikanske kontinentet ligger Newfoundland, hvor verdens største fiskeri etter atlantehavstorsk (*Gadus morhua*; samme art som vi fisker i Norge) foregikk frem til bestandskollapsen på 1990-tallet. Etter at bestanden kollapset har det vært sterkt fokus på å høste så skånsomt som mulig av den gjenværende bestanden, samt å maksimere verdiene av hvert landet kilo basert på god råstoffkvalitet. Fiskerieringen på Newfoundland hadde derfor i 1999 det samme utgangspunktet som vårt prosjekt, nemlig å overføre teineteknologi fra Stillehavet til kystflåten på Newfoundland.

Kystflåten på Newfoundland består i hovedsak av fartøy fra 25-50 fot, og er således lik den mindre kystflåten i Norge. Torsketeinene som er brukte ved Newfoundland vil derfor lettere kunne tilpasses norske forhold enn teinene brukt i Alaska.

Basert på dette valgte styringsgruppen i prosjektet å dra til Newfoundland i stedet for Alaska. På denne ekskursjonen deltok hele styringsgruppen bortsett fra en av fiskerne. Opplegget i Newfoundland ble tilrettelagt av Phillip Walsh ved *Marine Institute of Memorial University of Newfoundland*, som er den forskeren som har ledet utviklingen av torsketeina som benyttes der. Styringsgruppen fikk en presentasjon av utviklingsprosessen på instituttet, og dro på havet neste dag for å være med på forskningsfangst av torsk for merking og gjenutsetting.

Fangsten ble gjort i Smith Sound, et avskjermet sund med gode torskeforekomster på høsten. Fartøyet som ble benyttet var en kommersiell fiskebåt på omlag 25 fot, som var utstyrt med enkelt garnspill og bom for å løfte teinene inn. Fangstratene var meget gode med et gjennomsnitt på omlag 100 kilo torsk per teine.

På slutten av turen avholdt styringsgruppa et møte der erfaringene ble evaluert, og det ble drøftet om og hvordan det vi hadde sett kunne komme norske fiskere til gode. Hovedkonklusjonene fra denne ekskursjonen ble:

- Dette er et redskap som er egnet for de aller fleste norske sjarker

- Ved overføring til norske forhold vil teinas funksjonalitet og lønnsomhet sammenliknet med andre redskap som garn og line være det viktigste å fokusere på.
- Uttesting bør foregå over flere sesonger og i flere geografiske områder.